

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

EUROPSKI SUD ZA LJUDSKA PRAVA
PRVI ODJEL

ODLUKA

Zahtjev br. 34210/14
Marko PAVIĆ
protiv Hrvatske

Europski sud za ljudska prava (Prvi odjel), zasjedajući 18. svibnja 2021. u odboru u sastavu:

Alena Poláčková, *predsjednica*,
Péter Paczolay,
Gilberto Felici, *suci*,

i Liv Tigerstedt, *zamjenica tajnika Odjela*,

uzimajući u obzir gore navedeni zahtjev podnesen 28. travnja 2014.,
uzimajući u obzir očitovanje koje je dostavila tužena Vlada i odgovor na
očitovanje koji je dostavio podnositelj zahtjeva,
nakon vijećanja odlučuje kako slijedi:

ČINJENICE

1. Podnositelj zahtjeva, g. Marko Pavić, hrvatski je državljanin, rođen je 1981. godine i živi u Zadru. Podnositelja zahtjeva pred Sudom je zastupala gđa V. Drenški Lasan, odvjetnica iz Zagreba.

2. Hrvatsku Vladu („Vlada“) zastupala je njezina zastupnica, gđa Š. Stažnik.

A. Okolnosti predmeta

3. Činjenično stanje predmeta, kako su ga iznijele stranke, može se sažeti kako slijedi.

1. Pozadina predmeta

4. Na prijedlog Općinskog državnog odvjetništva u Zagrebu, dana 2. veljače 2008. Županijski sud u Zagrebu naložio je pretragu stana i automobila podnositelja zahtjeva. Nalog za pretragu donesen je u vezi s

kaznenom istragom u odnosu na skupinu osoba, uključujući podnositelja zahtjeva, zbog neovlaštene prodaje opojnih droga, kaznenog djela predviđenog člankom 173. stavkom 2. Kaznenog zakona (vidi stavak 17. ove odluke).

5. Istoga dana provedena je pretraga podnositeljeva stana i automobila i pronađene su i oduzete određene količine kokaina.

2. Prekršajni postupak

6. Povodom optužnog prijedloga koji je Policijska uprava zagrebačka podnijela 2. veljače 2008. zbog prekršaja iz članka 3. stavka 1. Zakona o suzbijanju zlouporabe opojnih droga i priznanja podnositelja zahtjeva, dana 3. veljače 2008. Prekršajni sud u Zagrebu proglasio je podnositelja krivim za prekršaj posjedovanja opojnih droga bez dozvole nadležnog tijela. Izrečena mu je novčana kazna u iznosu od 5.000,00 hrvatskih kuna (HRK).

7. Dana 14. listopada 2009. Visoki prekršajni sud potvrdio je prvostupanjsku presudu.

3. Kazneni postupak

8. U međuvremenu, dana 29. veljače 2008. Županijski sud u Zagrebu pokrenuo je istragu u odnosu na podnositelja zahtjeva i još četiri osobe koji su bili osumnjičeni za posjedovanje opojnih droga s namjerom da neovlašteno prodaju i stavljaju droge u promet, čime su počinili kazneno djelo neovlaštene prodaje opojnih droga iz članka 173. stavaka 1. i 2. Kaznenog zakona.

9. Dana 5. lipnja 2008. protiv podnositelja zahtjeva, kao i izvjesnog D.M.-a, podnesena je optužnica zbog posjedovanja i neovlaštene prodaje opojnih droga, čime su počinili kazneno djelo iz članka 173. stavka 2. Kaznenog zakona.

10. Tijekom postupka, podnositelj zahtjeva izjavio je da se ne smatra krivim te da će obranu iznijeti na kraju postupka.

11. Na ročištu održanom 27. prosinca 2010. podnositelj zahtjeva iznio je svoju obranu. Naveo je da je u prekršajnom postupku priznao posjedovanje droge na prijedlog policijskog službenika te kako bi izbjegao kazneni progon. Rekao je da je bio svjestan da D.M. nešto proizvodi u njegovu stanu i da nije htio imati nikakve veze s time. Tvrdio je da nije prodavao drogu, već je prodao ostatak paketa viagre koji je nabavio od D.M.-a. U dokaznom postupku pročitana je i presuda Prekršajnog suda u Zagrebu od 3. veljače 2008. te rješenje Visokog prekršajnog suda od 14. listopada 2009. Podnositelj zahtjeva iznio je i argument o načelu *ne bis in idem* u završnom govoru 21. siječnja 2011.

12. Dana 25. siječnja 2011. Županijski sud u Zagrebu proglasio je podnositelja zahtjeva krivim za kazneno djelo koje mu je stavljeno na teret iz članka 173. stavka 2. Kaznenog zakona te mu je izrekao kaznu zatvora u

trajanju od tri godine i sedam mjeseci. Mjerodavni dijelovi presude tog suda glase kako slijedi:

„ [Podnositelj zahtjeva] proglašen je krivim za...organiziranje prodaje droge u Zagrebu u siječnju i veljači 2008. zajedno i po prethodnom dogovoru s D.M.-om o zajedničkoj prodaji opojne droge kokaina na ilegalnom narko tržištu, protivno čl. 3. Zakona o suzbijanju zlouporaba opojnih droga..., nabavom većih količina kokaina, koju je D.M. miješao s punilom „manitol“ u stanu [podnositelja zahtjeva]..., a koju drogu su potom prodavali na zagrebačkom narko-tržištu, te je tako:

a) dana 11. siječnja 2008.... ispred benzinske postaje.... D.M. prodao točno neutvrđenu količinu kokaina ...;

b) dana 24. siječnja 2008. ... na parkiralištu... D.M. prodao najmanje 7 grama ... kokaina ...;

c) dana 2. veljače 2008. [podnositelj zahtjeva] u svom stanu ... držao pripremljeno za prodaju 4 pvc paketića kokaina težine od 0,67, 0,68, 0,66 i 0,75 grama, ...

dakle, [podnositelj zahtjeva] je neovlašteno prodavao i radi prodaje posjedovao stvari koje su propisom proglašene opojnom drogom...

„ ... Činjenica da je [podnositelj zahtjeva] u okviru prekršajnog postupka pravomoćno osuđen za posjedovanje opojne droge koja je predmet ovog postupka, ne predstavlja zakonski razlog zbog kojeg bi sud, jer se radi o već presuđenoj stvari, u ovom postupku, u odnosu na točku 1.c. morao donijeti presudu kojom optužba odbija. Naime, u ovom se postupku [podnositelju zahtjeva] na teret stavlja veća kriminalna količina od one stavljene mu na teret u prekršajnom postupku, odnosno se isti ovdje tereti da je tu opojnu drogu posjedovao u cilju prodaje.“

13. Povodom žalbe podnositelja zahtjeva, dana 4. svibnja 2011. Vrhovni sud Republike Hrvatske potvrdio je prvostupanjsku presudu. U odnosu na prigovor povrede načela *ne bis in idem*, Vrhovni sud presudio je kako slijedi.

„Pravilno prvostupanjski sud nije prihvatio da se u konkretnom slučaju radi o presuđenoj stvari jer kada se usporede činjenični opisi prekršaja za koji je [podnositelj] proglašen krivim presudom Prekršajnog suda u Zagrebu ... sa činjeničnim opisom kaznenog djela za koje je proglašen krivim pobijanom presudom, zaključuje se da se ne radi o identičnim činjeničnim inkriminacijama.

Naime, pobijanom presudom [podnositelj] je proglašen krivim da je zajedno i po prethodnom dogovoru sa D.M. o zajedničkoj prodaji kokaina organizirali prodaju na način da su nabavljali veće količine kokaina, miješali ju sa punilom „manitolom“ u stanu [podnositelja], te je zatim prodavali na zagrebačkom narko tržištu, te je D.M. u dva navrata prodao Ž. kokain, dok su kod [podnositelja] u stanu pronađena još četiri PVC paketića sa kokainom, težine 0,67gr, 0,68gr, 0,66gr, 0,75gr, koje je držao radi prodaje.

Prekršajnom presudom [podnositelj] je proglašen krivim zbog posjedovanja četiri paketića kokaina od 0,7, 0,8, 0,8 i 0,8gr nađenih u stanu, te 0,1gr kokaina koji je pronađen u automobilu optuženika, koja droga je oduzeta 2. veljače 2008.

Dakle, osim činjenice da je od optuženika oduzeta droga u gotovo istovjetnim količinama sve ostale činjenice kojima je optuženik ostvario bitna obilježja kaznenog djela za koje je proglašen krivim pobijanom presudom su nove i predstavljaju veću količinu nepravda od one za koju je osuđen u prekršajnom postupku.“

14. Dana 29. lipnja 2011. podnositelj zahtjeva podnio je ustavnu tužbu, navodeći povredu članka 4. Protokola br. 7 uz Konvenciju i prava na pošteno suđenje na temelju članka 29. stavka 1. Ustava.

15. Dana 24. listopada 2013. Ustavni sud Republike Hrvatske odbio je ustavnu tužbu podnositelja zahtjeva. Uspoređujući izreke presude Prekršajnog suda u Zagrebu od 3. veljače 2008. i presude Županijskog suda u Zagrebu od 25. siječnja 2011., Ustavni sud utvrdio je da djela stavljena podnositelju na teret u prekršajnom i kaznenom postupku nisu činjenično istovjetna. Odluka Ustavnog suda dostavljena je podnositelju zahtjeva 14. studenoga 2013.

B. Mjerodavno domaće pravo

16. Mjerodavni dijelovi Zakona o suzbijanju zlorababe opojnih droga (Narodne novine br. 107/2001 s naknadnim izmjenama i dopunama), koji je bio na snazi u relevantno vrijeme, glasili su kako slijedi:

Članak 3.

„Zabranjuje se uzgoj biljaka iz kojih se mogu dobiti opojne droge te izrada, posjedovanje i promet opojnih droga, biljki i dijelova biljki iz kojih se može dobiti opojna droga te stvari koje se mogu uporabiti za izradu opojne droge, osim [za izradu, posjedovanje i promet opojnih droga] pod uvjetima određenim ovim Zakonom u medicinske, prehrambene, veterinarske, znanstvenoistraživačke i nastavne svrhe.“

Članak 54.

„(1) Novčanom kaznom od 20.000,00 do 50.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj pravna osoba:

1. ako posjeduje opojnu drogu...

...

(3) Za prekršaj iz stavka 1. točke 1 ... ovoga članka kaznit će se fizička osoba novčanom kaznom u iznosu od 5.000,00 do 20.000,00 kuna.“

17. Mjerodavni dijelovi Kaznenog zakona (Narodne novine br. 110/1997 s naknadnim izmjenama i dopunama), koji je bio na snazi u relevantno vrijeme, glasili su kako slijedi:

Članak 63.

„...“

(2) Kazna oduzimanja slobode, novčana kazna ili novčana kazna za prekršaj uračunava se u kaznu za kazneno djelo, ako opis tog djela odgovara prekršajnom djelu zbog kojeg je izrečena kazna.“

Članak 173.

„(1) Tko neovlašteno posjeduje stvari ili pripravke koji su propisom proglašeni opojnim drogama, kaznit će se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.“

(2) Tko neovlašteno proizvodi, prerađuje, prodaje ili nudi na prodaju, ili radi prodaje kupuje, drži ili prenosi, ili posreduje u prodaji ili kupnji, ili na drugi način neovlašteno stavlja u promet stvari ili pripravke koji su propisom proglašeni opojnim drogama, kaznit će se kaznom zatvora od najmanje tri godine.

...“

PRIGOVOR

18. Podnositelj zahtjeva prigovorio je da mu je suđeno dva puta i da je dva puta kažnjen za isto kazneno djelo u suprotnosti s člankom 4. Protokola br. 7 uz Konvenciju.

PRAVO

19. Podnositelj zahtjeva pozvao se na članak 4. Protokola br. 7 uz Konvenciju, koji glasi kako slijedi:

„Nikome se ne može ponovno suditi niti ga se može kazniti u kaznenom postupku iste države za kazneno djelo za koje je već pravomoćno oslobođen ili osuđen u skladu sa zakonom i kaznenim postupkom te države.

2. Odredbe prethodnoga stavka ne sprječavaju ponovno razmatranje slučaja u skladu sa zakonom i kaznenim postupkom dotične države ako postoje dokazi o novim ili novootkrivenim činjenicama, ili ako je u prethodnom postupku došlo do bitnih povreda koje su mogle utjecati na rješenje slučaja.

3. Ovaj se članak ne može derogirati na temelju članka 15. Konvencije.“

A. Tvrđnje stranaka

1. Vlada

20. Vlada je tvrdila da se dva postupka nisu odnosila na iste činjenice. Podnositelj zahtjeva u prekršajnom je postupku bio osuđen i kažnjen zbog toga što je točno određenog dana u automobilu i stanu posjedovao kokain. S druge strane, podnositelj je u kaznenom postupku bio osuđen zbog činjenice da je zajedno i po prethodnom dogovoru s D.M.-om, tijekom siječnja i veljače 2008. godine, odnosno tijekom duljeg vremenskog razdoblja od onog iz prekršajnog postupka, organizirao nabavu i prodaju kokaina na ilegalnom tržištu droga, u vezi s čim je dana 2. veljače 2008. utvrđeno da u stanu posjeduje četiri paketića kokaina pripremljena za prodaju.

21. Dakle, osim činjenice da je u stanu podnositelja pretragom pronađena droga, sve su ostale činjenice iz činjeničnog opisa kaznenog djela bile nove, te su zajedno činile kazneno djelo različito od onoga za koje je podnositelj bio osuđen u prekršajnom postupku. Iz navedenog jasno proizlazi da je činjenični supstrat u kaznenom postupku bio kompleksniji te je sadržavao daleko veću količinu nepravca, zbog čega se ovaj predmet razlikuje od predmeta *Tomasović protiv Hrvatske* (br. 53785/09, 18. listopada 2011.).

22. Vlada je nadalje istaknula da je iz samog opisa dvaju kažnjivih djela proizlazilo da su se njihova bitna obilježja razlikovala; članak 3. stavak 1. Zakona o suzbijanju zlorabe opojnih droga upućivao je na posjedovanje opojnih droga kao na kažnjivo ponašanje, dok je u članku 173. stavku 2. Kaznenog zakona bilo navedeno obilježje posjedovanja radi prodaje kao bitno obilježje za kazneno djelo neovlaštene prodaje opojnih droga. Drugim riječima, svrha i namjera posjedovanja u kaznenom djelu nisu iste i uopće nisu bile razmatrane ni kažnjene u prekršajnom postupku u predmetu podnositelja zahtjeva. Štoviše, podnositelju zahtjeva u prekršajnom je postupku bila izrečena najmanja propisana kazna, koja, zbog nedostatne težine, nije obuhvatila niti je mogla obuhvatiti posjedovanje droge s ciljem prodaje. Konačno, podnositeljev prigovor o povredi načela *ne bis in idem* bio je ispitan i odbačen na svim razinama nadležnosti tijekom kaznenog postupka upravo na temelju činjeničnog opisa djela.

23. Ako bi Sud ipak utvrdio da je bio prisutan element *idem*, Vlada je tvrdila da nije došlo do dupliciranja postupka jer su dva postupka bila dovoljno usko povezana u naravi i u vremenu da čine koherentnu cjelinu.

2. Podnositelj zahtjeva

24. Podnositelj zahtjeva tvrdio je da su se njegove osude u prekršajnom i kaznenom postupku temeljile na istim činjenicama, s tek zanemarivom razlikom u količinama droge za koju je utvrđeno da je pronađena. Došlo je i do dupliciranja postupka jer mu je i u prekršajnom i u kaznenom postupku dva puta suđeno i dva puta je kažnjen za činjenice koje su u biti iste.

25. Prema mišljenju podnositelja zahtjeva, oba su postupka imala istu svrhu i bavila su se istim aspektom nezakonitog ponašanja. S obzirom na postojeće zakonske odredbe, posljedice mu nisu bile predvidljive. Došlo je do dupliciranja u prikupljanju dokaza s obzirom na to da je kaznena istraga bila provedena neovisno o utvrđenjima prekršajnog suda.

26. Podnositelj zahtjeva morao je snositi prekomjeren teret jer sankcija koja mu je izrečena u prekršajnom postupku nije bila uzeta u obzir u kaznenom postupku. Konačno, dva postupka nisu bila dovoljno povezana u vremenu jer je kazneni postupak trajao još dvije godine nakon završetka prekršajnog postupka.

B. Ocjena Suda

1. Opća načela

27. Članak 4. Protokola br. 7 uz Konvenciju tumači se tako da zabranjuje progon ili suđenje za drugo „kazneno djelo” u mjeri u kojoj ono proistječe iz istovjetnih činjenica ili činjenica koje su bitno iste (vidi *Sergey Zolotukhin protiv Rusije* [VV], br. 14939/03, stavak 82., ECHR 2009; *Marguš protiv*

Hrvatske [VV], br. 4455/10, stavak 114., ECHR 2014; i *A i B protiv Norveške* [VV], br. 24130/11 i 29758/11, stavak 108., 15. studenoga 2016.).

28. U predmetima u kojima se otvara pitanje na temelju članka 4. Protokola br. 7 trebalo bi utvrditi podrazumijeva li određena nacionalna mjera koja je predmet prigovora, u biti ili u praksi, dvostruko suđenje na štetu pojedinca ili je, suprotno tome, ona posljedica integriranog sustava koji omogućava rješavanje različitih aspekata nezakonite radnje na predvidljiv i razmjernan način koji čini koherentnu cjelinu kako dotični pojedinac ne bi time bio izložen nepravdi (vidi gore citirani predmet *A i B protiv Norveške*, stavak 122.). Cilj je članka 4. Protokola br. 7 spriječiti da osoba bude nepravedno dvaput gonjena ili kažnjena za isto kriminalizirano ponašanje. Međutim, tim se člankom ne zabranjuju pravni sustavi koji zauzimaju „integriran” pristup predmetnom društveno neprihvatljivom ponašanju, a posebice pristup koji uključuje usporedne faze pravnog odgovora na nezakonitu radnju od strane različitih tijela i u različite svrhe (ibid., stavak 123.).

2. Primjena načela na ovaj predmet

29. Sud je na početku uvjeren da su oba postupka kojima se prigovara bila „kaznene” prirode u smislu članka 4. Protokola br. 7 (vidi gore citirani predmet *Tomasović*, stavak 25.).

30. Pojam „isto djelo”, element *idem* načela *ne bis in idem* u članku 4. Protokola br. 7, pojašnjen je u predmetu *Sergey Zolotukhin* (gore citiran, stavci 78. – 84.). Slijedom pristupa usvojenog u toj presudi, jasno je da utvrđivanje toga jesu li predmetna djela bila ista (*idem*) ovisi o ocjeni koja se temelji na činjenicama (ibid., stavak 84.), a ne, primjerice, o formalnoj ocjeni koja se sastoji od usporedbe „bitnih obilježja” djela. Zabrana u članku 4. Protokola br. 7 uz Konvenciju odnosi se na kazneni progon ili suđenje za drugo „djelo” ukoliko potonje proizlazi iz istovjetnih činjenica ili činjenica koje su bitno iste (ibid., stavak 82.). Prema mišljenju Suda, izjave o činjenicama koje se odnose i na djelo za koje je podnositelju zahtjeva već suđeno i na djelo za koje je optužen odgovarajuća su polazna točka za njegovo odlučivanje o pitanju jesu li činjenice u oba ta postupka bile istovjetne ili bitno iste (vidi, s tim u vezi, gore citirani predmet *Sergey Zolotukhin*, stavak 83.). Sud se prilikom ispitivanja stoga treba usredotočiti na one činjenice koje predstavljaju skup konkretnih činjeničnih okolnosti koje uključuju istoga okrivljenika i koje su neraskidivo povezane u vremenu i prostoru, a čije postojanje treba dokazati kako bi se osigurala osuđujuća presuda ili pokrenuo kazneni postupak (ibid., stavak 84.).

31. U ovom je predmetu podnositelj zahtjeva prvo bio proglašen krivim za prekršaj posjedovanja opojnih droga iz članka 3. stavka 1. Zakona o suzbijanju zlorabe opojnih droga za opojnu drogu kokain, koji je pronađen tijekom pretrage njegova stana i automobila 2. veljače 2008. (vidi stavak 6. ove odluke). U naknadnom kaznenom postupku povodom

optužnice, podnositelj zahtjeva bio je optužen i u konačnici osuđen za kazneno djelo neovlaštene prodaje opojnih droga iz članka 173. stavka 2. Kaznenog zakona, jer je zajedno s drugom osobom u siječnju i veljači 2008. godine neovlašteno prodavao tvari koje su zakonom proglašene opojnim drogama (vidi stavak 13. ove odluke).

32. Sud napominje da je već utvrdio povredu članka 4. Protokola br. 7 u predmetu *Tomasović* (gore citiran, stavci 27. – 28.), u kojem je podnositeljica zahtjeva bila osuđena i u kaznenom i u prekršajnom postupku za jedan slučaj posjedovanja opojnih droga. Nasuprot tome, dok se prekršajni postupak u ovom predmetu odnosio na jedan slučaj posjedovanja opojne droge od 2. veljače 2008. godine, kada je utvrđeno da podnositelj zahtjeva posjeduje određene količine kokaina u svom stanu, postupak koji je uslijedio po optužnici odnosio se na niz činjenica, konkretno na djelovanje zajednički i u prethodnom dogovoru s drugom osobom tijekom duljeg vremenskog razdoblja (siječanj i veljača 2008.) i s namjerom prodaje opojnih droga na ilegalnom tržištu (vidi stavak 13. ove odluke), koje nisu bile obuhvaćene osudom podnositelja zahtjeva u prekršajnom postupku (usporedi *Hauser-Sporn protiv Austrije*, br. 37301/03, stavak 43., 7. prosinca 2006.).

33. Slijedom toga, ne može se reći da su se optužbe u kaznenom postupku temeljile na „činjenicama koje su bitno iste” kao činjenice za koje je podnositelj zahtjeva već bio kažnjen u prekršajnom postupku jer se nisu odnosile na isto ponašanje ni isti vremenski okvir (vidi *Ramda protiv Francuske*, br. 78477/11, stavak 87., 19. prosinca 2017.).

34. U skladu s tim, ovaj je prigovor očigledno neosnovan i mora se odbaciti u skladu s člankom 35. stavkom 3. točkom (a) i stavkom 4. Konvencije.

Iz tih razloga Sud jednoglasno

utvrđuje da je zahtjev nedopušten.

Sastavljeno na engleskome jeziku i otpravljeno u pisanom obliku dana 10. lipnja 2021.

{signature_p_2}

Liv Tigerstedt
Zamjenica tajnika

Alena Poláčková
Predsjednica

Prevela prevoditeljska agencija Alkemist